

УДК 658.152:330.341.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.13.15>**Огреніч Ю.О.**доктор економічних наук, доцент,
Запорізький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0294-1889>**Ohrenych Yuliia**

Zaporizhzhia National University

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМУ
УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ****PECULIARITIES OF FORMATION AND USE OF THE MECHANISM
OF MANAGEMENT OF INVESTMENT AND INNOVATION ACTIVITIES
OF INDUSTRIAL ENTERPRISES**

Встановлено, що передумовою розвитку промислових підприємств є залучення інвестиційних ресурсів, які спрямовуються на розширення виробничих потужностей, виробництво продукції, що забезпечує підвищення рівня конкурентоспроможності. Також у післявоєнний період підвищиться значення інвестицій, роль інвестиційних процесів для підприємств, що сприятиме їх розвитку. Визначено важливість управління інвестиційною діяльністю, що дозволяє реалізувати стратегію підприємства, вдосконалити його роботу, забезпечити успішну діяльність. Поряд з управлінням інвестиційною діяльністю доцільно здійснювати управління інноваційною діяльністю. Досліджено показники інвестиційної та інноваційної діяльності промислових підприємств України. Обґрунтовано доцільність управління та удосконалено механізм управління інвестиційно-інноваційною діяльністю промислових підприємств, який включає взаємопов'язані елементи, дозволяє визначити послідовність здійснення управління, особливості організації інвестиційної та інноваційної діяльності, підвищити ефективність даних видів діяльності, управляти ризиками, формувати та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційна діяльність, інвестиції, інновації, управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, механізм управління, промислові підприємства.

It has been established that the prerequisite for the development and prosperity of industrial enterprises is the attraction of investment resources aimed at modernization of production, expansion of production capacities, production of a new type of product, which ensures an increase in the level of competitiveness. Also, in the post-war period, the importance of investments, the role of investment processes for industrial enterprises will increase, which will contribute to their development. The development and recovery of enterprises will contribute to the development of the state's economy. It was determined that an important role for the effective use of investment resources is played by the management of investment activities, which allows to implement the company's strategy, improve its work, and ensure successful activity. Management of investment activities allows you to choose and attract investment resources, implement investment policy and ensure the formation of competitive advantages of enterprises, growth of income, and minimization of costs. Along with the management of investment activities, it is advisable to manage the innovative activities of enterprises. Indicators of investment and innovation activity of industrial enterprises of Ukraine were studied. The expediency of management of investment and innovation activities has been substantiated and the mechanism of management of investment and innovation activities of industrial enterprises has been improved, which includes interrelated elements, allows to determine the sequence of management, the peculiarities of the organization of investment and innovation activities, to increase the efficiency of these types of activities, to manage risks, to form and accept reasonable management decisions. The use of the formed mechanism will allow to increase the efficiency not only of investment and innovation activities, but also the functioning of the entire enterprise under the conditions of variability of

the market environment and will contribute to the growth of profitability, the implementation of investment projects, and the formation of measures to neutralize the negative impact of the market environment.

Key words: *investment and innovation activities, investments, innovations, management of investment and innovation activities, management mechanism, industrial enterprises.*

Постановка проблеми. В умовах змінності ринкового середовища для промислових підприємств у післявоєнний період зростає значення залучення інвестицій, їх спрямування в інноваційний розвиток. Одночасно ефективність інвестиційно-інноваційної діяльності залежить від організації даних видів діяльності, раціонального використання інвестиційних ресурсів. Відповідно зростає роль та значення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, що дозволить підвищити ефективність діяльності підприємств, відновити роботу, нейтралізувати вплив ринкового середовища, забезпечити реалізацію інвестиційних проєктів. Отже, доцільним для підприємств є формування та використання механізму управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, що дозволить підвищити ефективність даних видів діяльності, систематизувати процес управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємствах досліджені такими вченими: Бушовська Л.Б. [1]; Дараган О.О. [2]; Замятіна Н.В. [4]; Зельдіна О. [5]; Кіпіоро І.М. [6]; Крамаренко К.М. [7]; Кудря Я.В. [8]; Полозова Т.В. [9]; Сімкова Т.О., Байда О.К. [10]; Ступак С.М. [11]; Ткачук О.М., Германюк Н.В. [12].

Зокрема, у роботі Бушовської Л.Б. досліджено особливості управління інвестиційною діяльністю на підприємствах, проаналізовано послідовність здійснення інвестиційної діяльності. Також автором розглянуто сам процес управління інвестиційною діяльністю та визначено, що ефективність основної діяльності підприємства залежить від інвестиційної привабливості, управління інвестиційною поведінкою, ризиками, контролю за використанням інвестицій [1, с. 170–175]. Авторка Дараган О.О. запропонувала складові механізму управління інвестиційною діяльністю та виділила наступні: «методи управління інвестиційними процесами; стратегія інвестиційної діяльності; важелі управління; механізм залучення інвестиційних ресурсів; механізм державного регулювання; механізм впровадження інновацій; планування, аналіз, організація, мотивація, оцінка, контроль; механізм розподілу ресурсів; механізм забезпечення інвестиційної привабливості; механізм активізації інвестиційної діяльності; правове, нормативне, інформаційне забезпечення» [2, с. 175–176].

В роботі Замятіної Н.В. запропоновано трирівневу систему управління інвестиційною діяльністю (макрорівень, мезорівень, мікрорівень) та сформовано схему управління інвестиційною діяльністю, яка включає стратегічне планування, тактичне управління, оперативне управління [4, с. 139–141]. Авторка Зельдіна О. дотримувалася думки, що важливу роль відіграє розробка та реалізація інвестиційно-інноваційної моделі, що дозволить розробити заходи по залученню інвесторів та вкладенню інвестиційного капіталу в інноваційний розвиток [5].

Важливість інвестиційно-інноваційного розвитку досліджена в роботі Кіпіоро І.М. та запропоновано модель організаційно-економічного механізму інвестиційно-інноваційного розвитку, яка включає чотири блоки: «оцінка тенденцій і закономірностей розвитку інноваційної діяльності; інструментальні засоби; інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності; ключові компетенції» [6, с. 46–47].

Послідовність процесу управління інвестиційно-інноваційним потенціалом підприємств розроблено у роботі Кудрі Я.В. та визначено, що послідовність має складатися з трьох етапів: «формування інноваційного потенціалу; оптимізація обсягів інвестиційно-інноваційної діяльності, формування інвестиційного потенціалу; реалізація інвестиційно-інноваційного потенціалу» [8, с. 42–43]. Крім того, у роботі

Полозової Т.В. запропоновано організаційно-економічний механізм управління інноваційно-інвестиційною спроможністю [9, с. 128–129], а також авторами Сімкова Т.О., Байда О.К. запропоновано систему управління інвестиційною діяльністю [10]. В роботі Крамаренко К.М. розглянуто особливості формування механізму управління інвестиційною діяльністю в умовах ринкового середовища [7, с. 105–107].

Проведені дослідження показали, що важливу роль для роботи, успішного функціонування підприємств відіграє налагодження інвестиційної діяльності, покращення інноваційного розвитку, що дозволяє сформуванню конкурентні переваги.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні промислові підприємства зіткнулися зі значною кількістю проблем, серед яких відновлення роботи у післявоєнний період, отримання доходів до довоєнного рівня, поживлення інвестиційної діяльності та активізація інноваційного розвитку. Покращення показників інвестиційно-інноваційної діяльності, відновлення ефективності функціонування є можливим за умови здійснення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, формування та використання механізму управління для промислових підприємств.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження стану інвестиційної та інноваційної діяльності, формування механізму управління інвестиційно-інноваційною діяльністю промислових підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. У післявоєнний період важливу роль для промислових підприємств відіграє залучення інвестицій для відновлення діяльності, налагодження функціонування. Покращення інвестиційної діяльності сприятиме інноваційному розвитку, підвищенню конкурентоспроможності, раціональному використанню ресурсів. Поряд з цим для підвищення ефективності інвестиційної та інноваційної діяльності доцільним є управління даними видами діяльності на підприємствах. Саме управління інвестиційно-інноваційною діяльністю забезпечить упорядкування, організацію означених видів діяльності, прийняття ефективних управлінських рішень та визначення напрямів активізації інвестиційної діяльності.

Також в умовах негативного впливу факторів ринкового середовища, особливо війни в Україні значна частка промислових підприємств призупинили свою діяльність, що призвело до різкого погіршення результатів діяльності, скорочення обсягів збуту продукції, проблем з логістикою, зниження рівня виручки від реалізації продукції, чистого прибутку та позначилося на стані інвестиційної, інноваційної діяльності. Частина підприємств поступово починають відновлювати свою роботу, переміщують свої потужності у більш безпечні регіони України. Відновлення функціонування підприємств сприятиме нарощуванню виробничих потужностей, отриманню прибутку, створенню робочих місць, підтриманню національної економіки. Проте, частина підприємств не мають змоги відновити свою роботу в повному обсязі та прогнозують відновлення функціонування лише після закінчення війни. Одним з напрямків відновлення роботи промислових підприємств, їх розвитку у післявоєнний період є відновлення інвестиційної діяльності, яка сприятиме активізації інноваційного розвитку та забезпечить покращення фінансового стану, отримання доходів до довоєнного рівня. Тому важливим є організація та здійснення управління інвестиційною діяльністю задля раціонального використання інвестиційних ресурсів, реалізації проектів, активізації інноваційного розвитку.

Враховуючи важливість інвестиційної діяльності для інноваційного розвитку промислових підприємств слід проаналізувати показники діяльності підприємств в Україні. Спочатку слід проаналізувати капітальні інвестиції за джерелами фінансування по промисловості за 2018–2019 рр. (рис. 1). Загалом слід відзначити, що відбулося зростання обсягу капітальних інвестицій по промисловості на 27,16%. Це дозволяє відзначити, що промисловість має значний інвестиційний потенціал та залучає іноземні інвестиції.

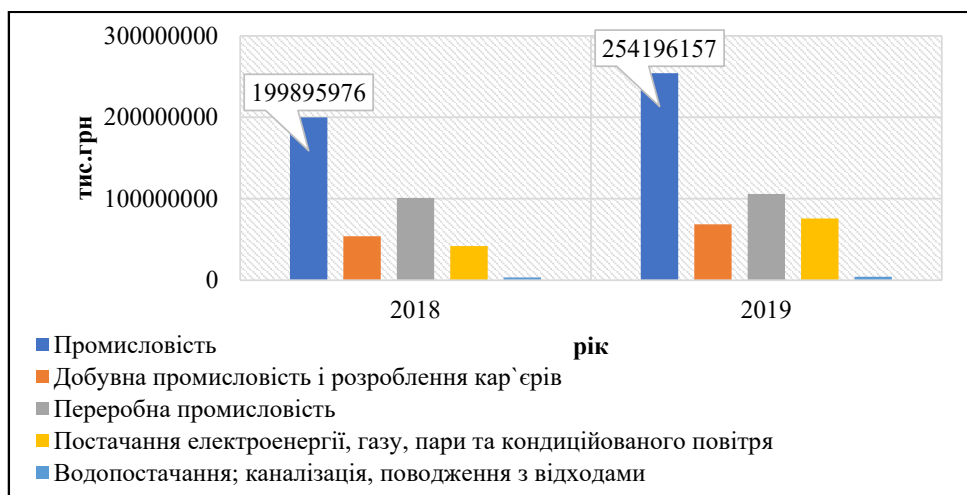

Рис. 1. Динаміка обсягу капітальних інвестицій по промисловості України за 2018–2019 рр. (тис. грн)

Джерело: складено автором на основі [3]

Розглянемо обсяг капітальних інвестицій по промисловості України в розрізі за 2018–2019 рр. (рис. 2). Зокрема, протягом 2019 р. порівняно з 2018 р. відбулося зростання обсягу капітальних інвестицій у промисловості за рахунок коштів державного бюджету (зростання становило 1,52 рази), коштів місцевих бюджетів (відбулося підвищення на 18,34%), власних коштів підприємств та організацій (зростання склало 8,91%), кредитів банків та інших позик (підвищення відбулося у 1,87 рази), коштів інвесторів-нерезидентів (підвищення відбулося у 3,16 рази), коштів населення на будівництво житла (відбулося зростання на 37,40%), інших джерел фінансування (зростання у 2,78 рази). Поряд з цим, відбулося скорочення обсягу капітальних інвестицій у промисловості за рахунок коштів інвестиційних компаній, фондів (скорочення становило 57,70%). Загалом протягом 2019 р. відбулося зростання обсягу капітальних інвестицій за джерелами фінансування, що говорить про інвестиційну привабливість промисловості.

Слід розглянути показник обсягу капітальних інвестицій за видами промисловості у 2018–2019 рр., зокрема протягом 2019 р. відносно 2018 р.: добувна промисловість і розроблення кар'єрів – відбулося зростання на 26,93%; переробна промисловість – зростання на 4,97%; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – зростання на 80,96%; водопостачання; каналізація, поводження з відходами – підвищення на 28,45%. Щодо капітальних інвестицій за джерелами фінансування за видами промисловості, то протягом 2019 р. відносно 2018 р. спостерігається така динаміка: по добувній промисловості і розроблення кар'єрів відбулося зростання обсягу капітальних інвестицій за рахунок виділення коштів державного бюджету у 2019 р., зростання власних коштів підприємств та організацій (на 26,29%) та одночасно відбулося значне скорочення кредитів банків та інших позик (на 41,84%); по переробній промисловості обсяг капітальних інвестицій підвищився за рахунок виділення коштів державного бюджету у 2019 р., зростання кредитів банків та інших позик (на 97,29%), коштів інвесторів-нерезидентів (у 2,9 рази) та спостерігається скорочення власних коштів підприємств та організацій (на 1,63%), зменшення коштів інвестиційних компаній, фондів (на 7,36%); постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – обсяг капітальних інвестицій підвищився за рахунок виділення коштів міс-

цевих бюджетів у 2019 р., зростання власних коштів підприємств та організацій (на 10,50%), кредитів банків та інших позик (у 2,37 рази), коштів інвесторів-нерезидентів (у 2,45 рази) та відбулося скорочення коштів державного бюджету (на 19,95%), зменшення коштів інвестиційних компаній, фондів (на 68,25%); водопостачання; каналізація, поводження з відходами – обсяг капітальних інвестицій підвищився за рахунок зростання коштів державного бюджету (у 3,56 рази), власних коштів підприємств та організацій (на 29,99%), кредитів банків та інших позик (на 55,90%) та відбулося скорочення коштів місцевих бюджетів (на 4,53%). Отже, протягом 2019 р. відбулося зростання обсягу капітальних інвестицій за видами промисловості.

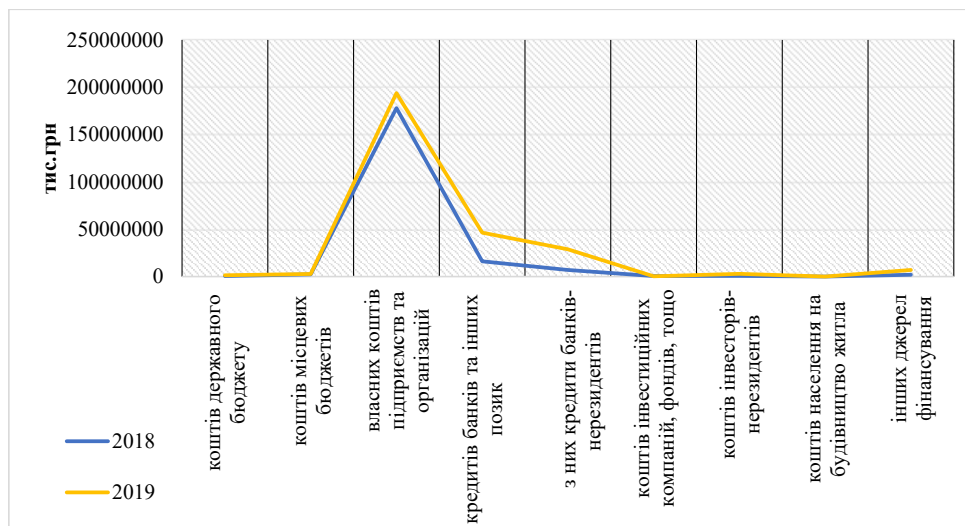

Рис. 2. Динаміка капітальних інвестицій за джерелами фінансування по промисловості України за 2018–2019 рр. (тис. грн)

Джерело: складено автором на основі [3]

Далі проаналізуємо показники інноваційної діяльності промисловості України, а саме джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств протягом 2000–2020 рр. Спочатку слід відзначити змінну динаміку витрат на інновації по промисловим підприємствам, які за 2020 р. відносно 2019 р. вирости на 1,3% (рис. 3).

Далі слід проаналізувати джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств протягом 2000–2020 рр. Витрати на інновації на підприємствах забезпечуються за рахунок: власних коштів підприємств; коштів державного бюджету; коштів інвесторів-нерезидентів; коштів інших джерел. Серед джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств переважають власні кошти підприємств, які протягом 2020 р. відносно 2019 р. скоротилися на 1,4% та у структурі витрат на інновації складають 85,4%. Щодо коштів державного бюджету, то протягом 2020 р. відносно 2019 р. вони скоротилися на 49,8% та у структурі витрат на інновації складають 1,9%. За таким джерелом фінансування інноваційної діяльності, як кошти інвесторів-нерезидентів за 2020 р. порівняно з 2019 р. відбулося зростання у 1,94 рази та у структурі витрат на інновації становлять 0,9%. Останнім джерелом фінансування інноваційної діяльності є кошти інших джерел, які за 2020 р. порівняно з 2019 р. підвищилися на 48,6% та у структурі витрат на інновації становлять 11,8%. Зростання витрат на інновації промислових підприємств обумовлено зростанням частки капітальних інвестицій.

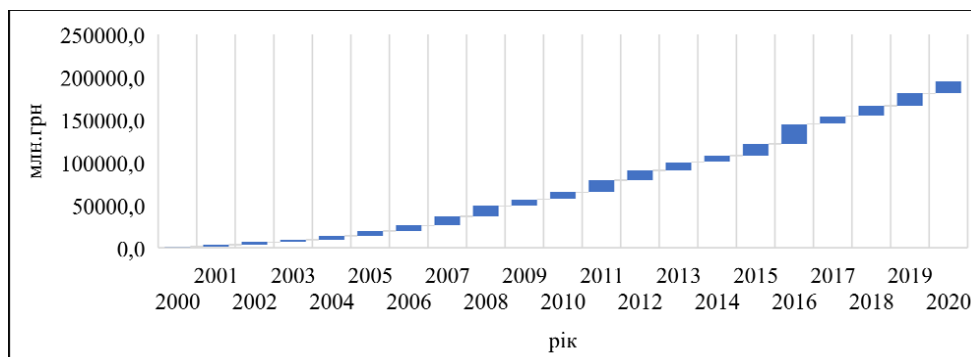

Рис. 3. Динаміка витрат на інновації на промислових підприємствах України за 2000–2020 рр. (млн.грн)

Джерело: складено автором на основі [3]

Перейдемо до аналізу показника впровадження інновацій на промислових підприємствах протягом 2000–2020 рр. та розглянемо частку кількості промислових підприємств, що впроваджували інновації (продукцію та/або технологічні процеси), в загальній кількості промислових підприємств, кількість упроваджених у звітному році видів інноваційної продукції (товарів, послуг), частку обсягу реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) промислових підприємств. Щодо показника частка кількості промислових підприємств, що впроваджували інновації (продукцію та/або технологічні процеси), в загальній кількості промислових підприємств, то протягом 2000–2020 рр. спостерігається хвилеподібна динаміка та за 2020 р. порівняно з 2019 р. відбулося зростання на 1,1% (рис. 4). Такий показник як кількість упроваджених у звітному році видів інноваційної продукції (товарів, послуг) за 2020 р. відносно 2019 р. підвищився на 47,2% та у структурі даного показника відбулося зростання нових для ринку на 39,5%, і скорочення упроваджених машин, обладнання на 17,5%. Щодо показника частка обсягу реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) промислових підприємств, то протягом 2020 р. порівняно з 2019 р. відбулося зростання на 0,6%. Отже, на промислових підприємствах спостерігається активізація впровадження інновацій протягом досліджуваного періоду.

Враховуючи динаміку досліджуваних показників можна відзначити, що протягом досліджуваного періоду спостерігається покращення інвестиційної та інноваційної діяльності, але даний процес відбувається досить повільно. Крім того, в умовах післявоєнного періоду доцільним буде активізація досліджуваних видів діяльності шляхом здійснення управління та прийняття ефективних управлінських рішень.

В свою чергу задля підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на промислових підприємствах виникає потреба у використанні інструментів, механізмів управління. Впровадження відповідного механізму управління дозволить активізувати, організувати процес управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, підвищити ефективність даних видів діяльності, обрати більш ефективні управлінські рішення, а також підвищити прибутковість та ефективність роботи підприємств.

На підставі врахування отриманих результатів дослідження було удосконалено механізм управління інвестиційно-інноваційною діяльністю промислових підприємств, який адаптовано до особливостей їх функціонування (рис. 5). Специфікою даного механізму є те, що він адаптований до змінного ринкового середовища, враховує особливості роботи підприємств, спрямований на налагодження інноваційного

розвитку через покращення інвестиційної діяльності та забезпечує активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності у післявоєнний період, формування конкурентних переваг в майбутньому. Сам механізм управління являє собою набір взаємопов'язаних елементів та послідовність етапів, які направлені на здійснення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю та досягнення очікуваних економічних результатів в умовах змінності ринкового середовища, підвищення ефективності діяльності та базується на використанні ефективної інформації. Між елементами та етапами існують функціональні зв'язки, що направлені на досягнення основної мети та поставлених завдань. Тому більш детально слід розглянути елементи та етапи механізму управління.

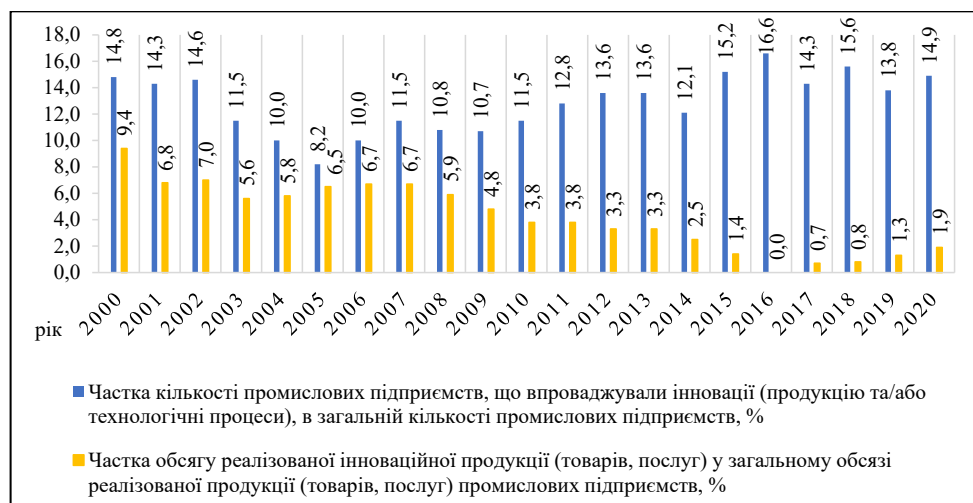

Рис. 4. Динаміка впровадження інновацій
на промислових підприємствах за 2000–2020 рр. (%)
Джерело: складено автором на основі [3]

Суб'єктом управління є власник підприємства, керівництво структурних підрозділів, інвестори, представництво інноваційних компаній. Об'єктом управління є інвестиції, інновації, інвестиційні та інноваційні проекти, наявний рівень інвестиційної та інноваційної діяльності, персонал, допоміжні підрозділи, які задіяні в інвестиційно-інноваційній діяльності.

Важливим елементом механізму управління є ресурсне, фінансове, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне, нормативно-правове забезпечення. Зокрема, використання інформаційного забезпечення дозволяє своєчасно обробляти, аналізувати інформаційні дані, приймати відповідні рішення, передавати до структурних підрозділів. Достатність ресурсного забезпечення відіграє важливу роль у фінансуванні самого процесу управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, реалізації сформованих завдань. Від кадрового забезпечення залежить функціонування процесу управління, його реалізація, прийняття рішень, ефективність роботи підприємства. Важливим є матеріально-технічне забезпечення, тобто достатність сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів, які є необхідними для виробничої діяльності. На підставі врахування нормативно-правової бази здійснюється інвестиційна та інноваційна діяльність підприємств. Важливу роль відіграє фінансове забезпечення, що дозволяє виділяти кошти на реалізацію, впровадження механізму управління, активізацію інноваційного розвитку, реалізацію інвестиційних проектів.

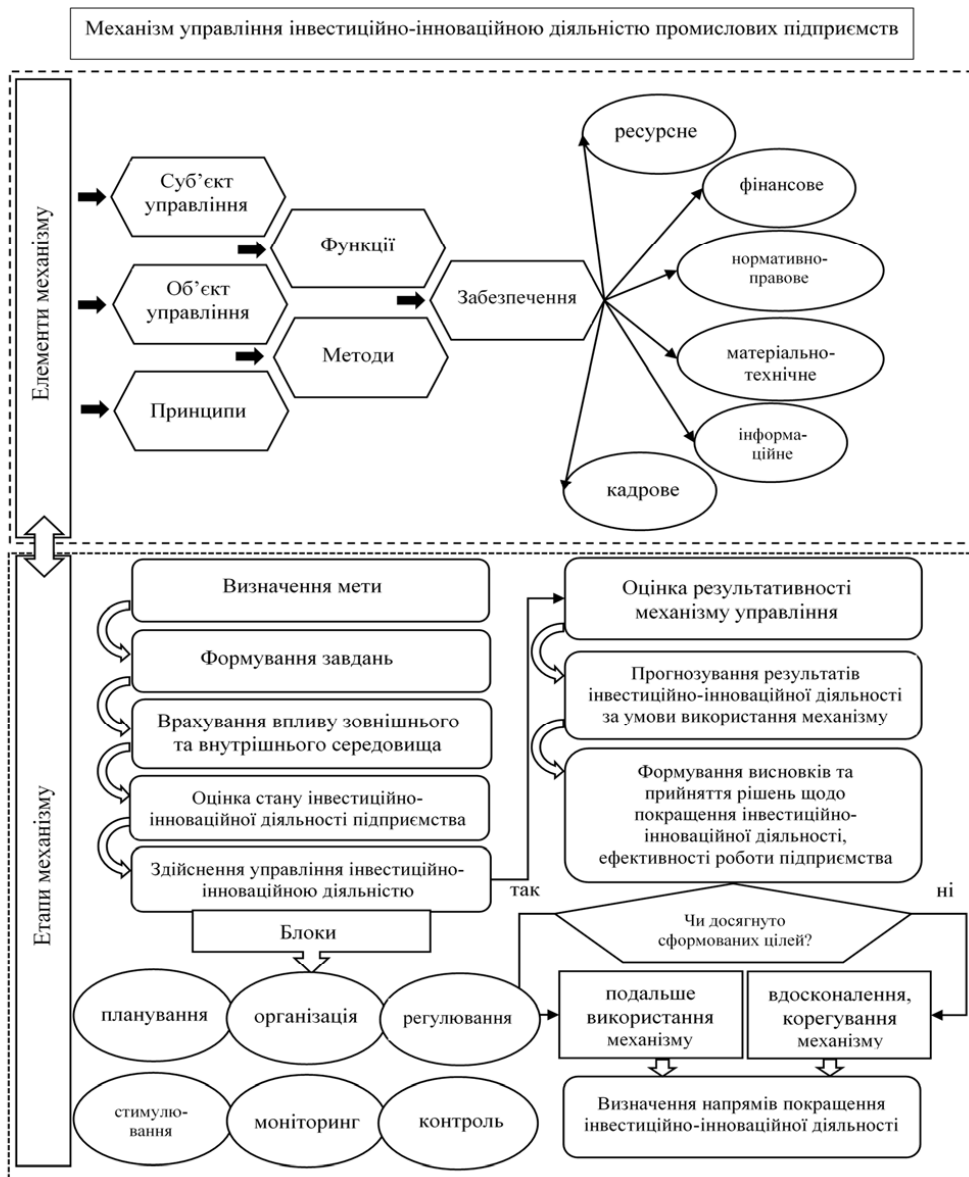

Рис. 5. Механізм управління інвестиційно-інноваційною діяльністю промислових підприємств

Джерело: розроблено автором на основі [2, с. 175–176; 6, с. 46–47; 7, с. 105–107; 8, с. 42–44; 9, с. 126–130; 10; 11]

Щодо принципів, то в механізмі управління слід виділити такі: результативність (досягнення бажаних результатів та очікуваних ефектів від використання механізму управління); адаптивність (приспособлення до змінності зовнішнього та внутрішнього середовища); системність (механізм управління складається із взаємопов'язаних елементів, які формують систему); послідовність (здійснення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю має здійснюватися відповідно до сформованих етапів).

пів); забезпечення (достатність ресурсного, фінансового, кадрового, інформаційного, матеріально-технічного, нормативно-правового забезпечення); альтернативність (розробка декількох варіантів управлінських рішень та вибір більш оптимальних); інноваційність (застосування сучасних технологій, підходів, методів управління); комплексність (забезпечує взаємозв'язок всіх елементів, етапів, структурних підрозділів); пріоритетність (реалізація та досягнення першочергових завдань); нейтралізації ризиків (дослідження можливих загроз, ризиків, змінності ринкового середовища, їх нейтралізація); моніторингу (постійний контроль за процесом управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, виявлення відхилень та причин їх виникнення); цілісність (взаємодія всіх елементів механізму управління, злагодженість його роботи); направленість на інноваційний розвиток (дослідження іноземного досвіду щодо використання інновацій, його впровадження, виробництво нової продукції); направленість на активізацію інвестиційної діяльності (залучення вітчизняних та іноземних інвестицій, дослідження існуючих інвестиційних проектів, створення сприятливих умов для інвестиційної діяльності).

Серед функцій механізму управління слід виділити планування, організація, регулювання, стимулювання, моніторинг та контроль. Використання даних функцій дозволяє здійснити та реалізувати управління інвестиційно-інноваційною діяльністю.

В процесі реалізації механізму управління важливу роль відіграє використання методів, що дозволяє активізувати інноваційну діяльність та покращити показники інвестиційної діяльності, підвищити ефективність управлінських рішень. До методів було віднесено загальновідомі економічні та соціальні.

Також більш детально розглянемо основні етапи механізму управління. Основною метою механізму управління є підвищення інноваційного розвитку підприємств через активізацію інвестиційної діяльності, покращення ефективності діяльності, відновлення роботи у післявоєнний період та адаптація до змінного ринкового середовища.

Щодо завдань механізму управління, то слід відзначити такі: покращення показників інвестиційної діяльності; раціональне використання інвестиційних ресурсів та їх залучення; отримання підтримки на рівні місцевих та державних органів влади; реалізація інноваційних проектів; прискорення інноваційного розвитку через активізацію інвестиційної діяльності; відновлення розміру прибутку до довоєнного рівня; взаємодія всіх елементів та обмін інформаційними даними; дослідження та врахування впливу ринкового середовища; вдосконалення процесу управління; впровадження світового досвіду у сфері інновацій, інноваційних технологій; формування способів покращення інвестиційно-інноваційної діяльності; формування конкурентних переваг; створення нових робочих місць; нейтралізація впливу ризиків; підвищення ефективності функціонування; виробництво нових видів продукції.

Важливим етапом механізму управління є врахування впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, що дозволяє своєчасно реагувати на зміну чинників, виявляти можливі ризики, розробляти заходи до їх нейтралізації. Дослідження ринкового середовища дозволить формувати та приймати якісні управлінські рішення, визначити способи до підвищення інвестиційно-інноваційної діяльності.

Слід виділити етап оцінка стану інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства, що дає змогу проаналізувати поточний стан, основні показники діяльності та сформувати висновки щодо подальших напрямків роботи, прийняти рішення для здійснення управління та підвищення ефективності діяльності.

Наступним є етап здійснення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, який включає такі блоки: планування, організація, регулювання, стимулювання, моніторинг та контроль інвестиційно-інноваційної діяльності. Реалізація означених блоків дозволяє формувати та приймати якісні управлінські рішення (планування), організувати процес управління (організація), регулювати процес управління та забезпечити

розробку управлінських рішень (регулювання), впроваджувати методи мотивації працівників (стимулювання), забезпечити спостереження за здійсненням процесу управління, результатами інвестиційно-інноваційної діяльності (моніторинг), контроль на всіх етапах здійснення управління, за досягненням цілей, забезпечити виконання завдань та досягнення мети (контроль).

Слід виділити такий етап як оцінка результативності механізму управління, реалізація якого дозволяє оцінити ефективність, зробити висновки щодо дієвості. Також на підставі оцінки результативності можна визначити переваги, недоліки механізму, сформувавши пропозиції до підвищення ефективності, отримання очікуваного економічного ефекту.

Наступним етапом є прогнозування результатів інвестиційно-інноваційної діяльності за умови використання механізму, який є доцільним для визначення результатів на перспективу, діагностики показників інвестиційної діяльності, інноваційного розвитку, фінансового стану підприємств. Даний етап також дозволить визначити результативність механізму управління в довгостроковому періоді.

На такому етапі як формування висновків та прийняття рішень щодо покращення інвестиційно-інноваційної діяльності, ефективності роботи підприємства здійснюється робота в двох напрямках. Першим напрямком є формування висновків за результатами реалізації механізму управління, оцінки його результативності, прогнозування результатів діяльності, що дозволяє згрупувати інформаційні дані, сформувавши звіт, зробити висновки та передати інформацію до суб'єктів управління. За результатами сформованих висновків визначається дієвість механізму управління, стан інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. Другим напрямком є розробка та прийняття рішень щодо покращення інвестиційно-інноваційної діяльності, ефективності роботи підприємства, що здійснюється за результатами узагальнення інформації, визначення недоліків в управлінні інвестиційно-інноваційною діяльністю та дозволяє відновити функціонування підприємств, покращити стан інвестиційної діяльності, інноваційного розвитку.

За результатами реалізованих етапів, а особливо досягнення мети, виконання завдань, відбувається прийняття рішень щодо доцільності подальшого використання механізму управління (за умови його результативності) або його вдосконалення, корегування (за умови не отримання бажаного економічного ефекту). Це дозволить забезпечити подальше застосування механізму управління або розробити напрямки до його покращення.

Важливим етапом є визначення напрямів покращення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств та серед них слід виділити такі: виявлення та нейтралізація негативного впливу ринкового середовища, загроз на стан інвестиційно-інноваційної діяльності; використання якісних інформаційних даних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень; виявлення та використання конкурентних переваг; залучення підтримки від місцевих та державних органів влади; залучення міжнародної допомоги, отримання міжнародних грантів; створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій; раціоналізація використання ресурсів; злагодженість роботи всіх підрозділів підприємства; дослідження інноваційних розробок міжнародних компаній, врахування їх досвіду; вдосконалення законодавчої бази в аспекті інвестиційно-інноваційної діяльності; впровадження сучасного програмного забезпечення та ін.

В цілому механізм управління інвестиційно-інноваційною діяльністю промислових підприємств є комплексною системою, яка складається із взаємопов'язаних елементів, реалізується шляхом дотримання послідовності етапів та впровадження якого дозволяє покращити інвестиційну діяльність, активізувати інноваційний розвиток, підвищити ефективність діяльності в умовах змінності ринкового середовища. В післявоєнний період впровадження механізму управління дасть змогу не лише від-

новити інноваційний розвиток через активізацію інноваційної діяльності, але й відновити роботу, досягти економічного ефекту. Враховуючи те, що переважна більшість підприємств призупинили роботу, частково її відновлюють застосування механізму управління дасть змогу отримати доходи до довоєнного рівня, відновити роботу в післявоєнний період.

Висновки. Таким чином, проаналізовано показники інвестиційної та інноваційної діяльності промислових підприємств, які мали зростаючу динаміку, що говорить про покращення інвестиційного клімату, поступовий інноваційний розвиток. За результатами дослідження удосконалено механізм управління інвестиційно-інноваційною діяльністю промислових підприємств, який є комплексною системою, що складається із взаємопов'язаних елементів, реалізується шляхом дотримання послідовності етапів. Використання механізму управління дозволяє відновити інноваційний розвиток промислових підприємств шляхом активізації інвестиційної діяльності, дає змогу відновити їх роботу, показники діяльності, враховує вплив ринкового середовища, дію ризиків. В рамках механізму управління також сформовано напрями покращення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Бушовська Л.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 11. С. 170–176. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/28.pdf (дата звернення: 21.07.2022).
2. Дараган О.О. Механізм управління інвестиційною діяльністю на підприємствах залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 174–177.
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 14.07.2022).
4. Замятіна Н.В. Теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Фінансовий простір*. 2013. № 3 (11). С. 138–142.
5. Зельдіна О. Поняття інвестиційно-інноваційної моделі в умовах сталого розвитку економіки України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 83–88.
6. Кіп'яро І.М. Організаційно-економічний механізм розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Уманський національний університет садівництва. Умань, 2015. 235 с.
7. Крамаренко К.М. Формування механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 1 (18). С. 104–108. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2020/1_18_ukr/21.pdf (дата звернення: 21.07.2022).
8. Кудря Я.В. Управління інвестиційно-інноваційним потенціалом промислових підприємств: монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України”; наук. ред. С.О. Ішук. Львів, 2018. 192 с. (Серія “Регіони: моніторинг, прогнози, моделі”).
9. Полозова Т.В. Організаційно-економічний механізм управління інноваційно-інвестиційною спроможністю підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 23 (1). С. 126–131.
10. Сімкова Т.О., Байда О.К. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8465> (дата звернення: 21.07.2022).
11. Ступак С.М. Механізм управління інноваційною діяльністю підприємства. *Науковий вісник. Науки : економіка, політологія, історія*. Одеса, 2010. № 5 (106). С. 41–49. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1626> (дата звернення: 21.07.2022).
12. Ткачук О.М., Германюк Н.В. Сучасне удосконалення інноваційної діяльності підприємства. *Економіка і організація управління*. 2020. № 4 (40). С. 90–99. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/10192> (дата звернення: 21.07.2022).

References:

1. Bushovska L.B. (2017) Upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu yak vazhlyvyi skladnyk ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Management of investment activity as an important component

of the economic security of the enterprise]. *Economy and society*, vol. 11, pp. 170–176. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/28.pdf (accessed 21 June 2022). (in Ukrainian)

2. Daragan O.O. (2015) Mekhanizm upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu na pidpriemstvakh zaliznychnoho transportu [Mechanism of management by investment activity on enterprises of railway transport]. *Herald of the economy of transport and industry*, no. 49, pp. 174–177. (in Ukrainian)

3. Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 14 July 2022). (in Ukrainian)

4. Zamyatina N.V. (2013) Teoretyko-metodychni zasady upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu pidpriemstva [Theoretical and methodological principles of managing the investment activity of the enterprise]. *Financial space*, no. 3 (11), pp. 138–142. (in Ukrainian)

5. Zeldina O. (2020) Poniattia investytsiino-innovatsiinoi modeli v umovakh staloho rozvytku ekonomiky Ukrainy [The concept of investment and innovation model in terms of sustainable development of Ukraine's economy]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, no. 7, pp. 83–88. (in Ukrainian)

6. Kipioro I.M. (2015) *Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm rozvytku innovatsiino-investytsiinoi diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv* [Organizational and economic mechanism of development of innovation and investment activities of agricultural enterprises]. (PhD Thesis), Uman: Uman National University of Horticulture. (in Ukrainian)

7. Kramarenko K. (2020) Formuvannia mekhanizmu upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu pidpriemstva [Formation of the mechanism of management of investment activity of the enterprise]. *Pryazovsky Economic Bulletin*, vol. 1 (18), pp. 104–108. Available at: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/1_18_ukr/21.pdf (accessed 21 June 2022). (in Ukrainian)

8. Kudria Ya.V. (2018) *Upravlinnia investytsiino-innovatsiynym potentsialom promyslovykh pidpriemstv : monohrafiia* [Management of the investment and innovation potential of industrial enterprises: monograph]. Lviv. (in Ukrainian)

9. Polozova T.V. (2017). Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnia innovatsiino-investytsiinoiu spromozhnistiu pidpriemstva [Organizational and economic mechanism of management of innovative and investment capacity of the enterprise]. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and management*, vol. 23(1), pp. 126–131. (in Ukrainian)

10. Simkova T., Baida O. (2020) Formuvannia systemy upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu pidpriemstva [Formation of the enterprise investment activity management system]. *Efektivna ekonomika*, vol. 12. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8465> (accessed 21 June 2022). (in Ukrainian)

11. Stupak S.M. (2010) Mekhanizm upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu pidpriemstva [Mechanism of management of innovative activity of the enterprise]. *Scientific Bulletin. Sciences: economics, political science, history*, no. 5 (106), pp. 41–49. Available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1626> (accessed 21 June 2022). (in Ukrainian)

12. Tkachuk O., Germanyuk N. (2020) Suchasne udoskonalennia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva [Modern improvement of innovative activity of the enterprise]. *Economics and management organization*, no. 4 (40), pp. 90–99. Available at: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/10192> (accessed 21 June 2022). (in Ukrainian)